

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

X. Qualiter effectus censurae suspendi possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

etiam publicè inobedias, non obinde censura ligaris, quia non aduersus præceptum, cui iudex censuram annexit, deliquisti, sed contra præceptum iuris naturalis non resistendi potestati iuste, nisi non iustum indicanti. Præterquam quòd præsumi non debet Ecclesiam velle te suis censuris ligare ob transgressionem præcepti ex falsa præsumptione, & errore procedentis, quòdque verum præceptum non est, utpote quod non præcipit iustum, æquum, & rationale.

16. Hinc fit obligatioem, quam habes abstinendi in publico ab omnibus actibus, qui per censuram prohibentur non oriri ex vi censura, neque ex præcepto, cui iudex eam annexit, ut minus verè dixerant Suar. Coninch. Laym. locis alleg. sed ex præcepto, & obligatione iuris naturalis, quo teneris censuram communi hominum sensu veram obsequare, ne potestatis Ecclesiasticæ videaris contemptor. Quod autem ex vi censura hæc non possis habere obligationem conitat, quia illa censura nulla est, & quod nullam est, nullum præstat impedimentum. Item apparentiæ censura non possunt competere idem effectus, qui censura verè competunt. Minus oriri potest obligatio abstinendi ab actibus per censuram prohibitis ex præcepto, quo ipsa censura imponitur; quia præceptum illud nihil de hac priuatione censuram ipso iure subsequentem curat, quippe versatur circa objectum longè diuersum, nempe solutionem debiti existimari, executionem matrimonij in foro externo promissi, quod censuram, & illius effectus antecedit.

Secundò fit ob prædictam censuram te non esse priuatum communionem fidelium, Ecclesiæ suffragis, iurisdictione spiritali, neque incapax fore irregularem; quia hi effectus censura verè annexantur, sed non illius existimationi; vti docuerunt Suar. disp. 4. sect. 7. num. 20. Coninch. disp. 13. dub. concl. 4. Aula 2. p. cap. 6. disp. 1. dub. 3. concl. 4. Layman. dicto lib. 1. tract. 5. par. 1. cap. 6. coroll. 1. In foro autem externo censendus es omnibus iis bonis priuatus, quia in eo foro verè censura ligatus reputaris. Quapropter si collatio beneficii irrita declaratur, tenebit effectum, & beneficium priuatus ipso facto eris, non quidem ex vi censura, sed ob commune Ecclesiæ bonum, ne prædictum beneficium alteri inualidè conferatur, vti aduertunt Layman. Suar. & Aula suprà.

17. Restat. satisfacere argumentis, num. 13. adductis. Ad primum ex D. Gregorio optime respondet Gratian. in cap. si Episcopus. 1. q. 3. dicens, D. Gregorium non dixisse sententiam iniuste latam esse seruandam, sed rimendam, rimendam inquam, id est, non ex superbia contemnendam, vti contemneretur, si eum scandalo illam violares. Adde intelligi posse Gregorium de sententia iniusta valida, quæ verè, & in conscientia ligat. Ad secundum dic ad valorem sententiæ non esse sufficiens quod iudex iuste, id est, seruatò iuris ordine procedat, sed insuper requiritur quòd iustum præcipiat, quæ conditio deficit sententiæ ex falsa præsumptione procedenti. Ad tertium admitto, posse Ecclesiam innocentem probatum nocentem iis commodis spiritalibus priuare, si ad tuendam suam auctoritatem necessarium esset, vel expediret: sed ad prædictum effectum hæc priuatio necessaria non est, neque expediens, satis enim auctoritati Ecclesiæ prouidentur obligatione orta ex iure naturali seruandi in facie Ecclesiæ censuram. Ad quartum constat ex probatione nostræ sententiæ.

18. Ex dictis in hoc, & præcedentibus punctis colliges censuram aliam esse validam, aliam inualidam, aliam iustam, aliam iniustam: & hæc alia est valida, alia inualida: censura valida, & iusta est, cui nullus defectus opponi potest. Iniusta valida, cui accidentaliter defectus inest, qualis esset si ex odio procederet, aut in propria causa, & verbo tenus, nec præmissa canonica monitione. Censura verò iniusta, & inualida substantialem defectum exigit, nempe si in inferente censuram deficiat auctoritas ob interpositam appellationem, vel officij remotionem, aut si absque citatione, ordinèque iudiciario fetatur, aut ob causam non legitimam.

PUNCTVM IX.

Quando iudex, aut executor possit, vel teneatur censura ligatum denunciare publicè.

- 1. Potest iudex te declarare, cum constat censura esse ligatum.
2. Verius est non teneri.
3. Per interpositam appellationem non suspenditur denunciatio censura lata à iudice ordinario. Secus à delegato.
4. Quid post Extrauag. Ad cuitanda.

1. SI certum sit te in censuram suspensionis, vel interdicti incidisse, poterit iudex quando sibi placuerit te declarare, non tamen ad id teneri. Colligitur ex Clement. 2. De penis, vbi est sermo de suspensione. Et ex Clement. vlt. de censibus, vbi de interdicto agitur. Et tradit ex communi sententia Suar. disp. 3. sect. 1. num. 2. Quippe censura suspensionis, & interdicti non prohibetis eum aliis communicare. Quæ poterat esse

ratio, ob quam tenetur prelati ad declarationem procedere Si verò in excommunicationis maioris censuram incidas, non est dubium posse Prælatum te declarare, iuxta textum in cap. pastoralis de appellationib. Quod intelligendum est de excommunicatione lata ab ipso iudice; nam si in censuram latam à iure incidas, nequit iudex te denunciare, & declarare, quin prius proferat sententiam declaratoriam criminis, etiam si crimen notorium sit. V. G. percussisti clericum, vel in monasterio monialium ingressus fuisti, non te poterit iudex denunciare vt excommunicatum, quin prius declaret te fuisse clerici percussorem, aut monasterium monialium ingressum esse. Quæ declaratione posita ad denunciationem procedere poterit.

1. Teneri autem ad eam declarationem faciendam videtur colligi ex cap. cura 11. quæst. 3. vbi Honorius inquit: Cura fit omnibus Episcopis excommunicatorum omnino nomina tam ipsi vicinis quam suis parochianis pariter indicare, cique in celebri loco posita præ foribus Ecclesiæ cum suis contententibus inculcare, quatenus in vtraque diligentia excommunicatis Ecclesiasticis aditus excludatur, & excusationis causa omnibus auferatur Verùm hoc de nominatum excommunicatis intelligitur. Excommunicationis enim penam dupliciter subimus, & dum reatum incurrimus, & dum sententia notamur. Hæc Pontifex. In quo textu nullum est verbum præceptum indicans. Nam verbum illud. Cura fit omnibus Episcopis, idem significat, ac pro commendato habeatur. Item solum loqui videtur de excommunicatis nominatum iam declaratis; quia solos illos, & manifestos clerici percussores obligantur alij defices vitare, iuxta Extrauag. Martini V. ad evitanda scandala editam in Concilio Constantiensi, illisque tantum Ecclesiasticis aditus interdicitur. Quocirca censuram cum Suar. loco allegato nullum in iure esse laicum præceptum, iam asseruntur Episcopi excommunicatum declarare, & maxime ea forma, & tenore, qui præscribitur in dicto cap. cura. Sed hæc obligatio ex munere Episcopali oritur, quæ tunc obligabit, quando prudens arbitrio fuerit necessarium, vel ad excommunicati correctionem, vel ad aliorum dampnum præcauendum.

3. Sed inquires, an per interpositam appellationem impeditur iudex à denunciatione censura faciende. Respondeo in censuris ab ipso iudice latis, quæ certum est te contraxisse, non impeditur iudex si ordinarius est ab illarum denunciatione, tamen si appellationem accepit, vti decidit cap. pastoralis de appellationib. At si iudex sit delegatus nequit ad denunciationem procedere appellatione admitta, vt rectè aduertit Abbas cap. pastoralis §. præterea. Et §. cum autem, num. 13. de officio delegati. per textum ibi, quia admitta appellatione definit esse iudex in illa causa. At in censuris à iure latis, tamen sequatur sententia declaratoria criminis, nequit iudex sine ordinarius, siue delegatus interposita appellatione legitima ad denunciationem procedere: quia ea appellatione posita non constat formaliter te in censuram incidisse, sed solum virtualiter, quatenus tali delicto est annexa censura: appellatio namque non est à censura clarè incurfa, sed à declaratione delicti, cui censura annexitur, atque adeo à censura dubia, vt rectè notat Couarruu. cap. alius mater. 1. p. §. 10. num. 4. Suar. dict. p. 3. de cens. sect. 14. num. 20.

4. Addit Nauarr. in cap. cum contingat de Rescriptis. num. 6. num. 7. appellationem semper impedire denunciationem excommunicationis post Extrauag. Ad evitanda scandala: quia facta denunciatione obligantur fideles excommunicatum vitare, quæ obligatione ante denunciationem non tenebantur, ac proinde excommunicatus denunciatione videtur amplius ligari, cum ob eam vitetur à fidelibus. Sed rectius Suar. dicta sect. 14. num. 20. contrarium tenet, eo quod vitatio excommunicati non tam est vinculum ipsius excommunicati, quam aliorum fidelium, qui à communicatione cum excommunicato prohibentur. Ipse namque excommunicatus non amplius facta denunciatione ligatur excommunicatione, quam antea, cum aquè ante declarationem, ac ea posita obligatur à communionem fidelium abstinere. Quæ est ratio cap. pastoralis. §. verum de appellat. ob quam denuntiatio excommunicatum non incurram subsequitur. At si posita denunciatione restituta non esset, censet Suar. per interpositam appellationem denunciationem suspendi; quia eo casu cessat decisio dicti cap. pastoralis, siquidem posita denunciatione strictius ligatur censuram, quam antea.

PUNCTVM X.

Qualiter effectus censura suspendi possit?

- 1. Enumerantur effectus censura.
2. Explicatur, qualiter effectus censura suspendi possit.

1. Duplicem effectum censuræ signare possumus: alium proprium, & immediatum; alterum remotum. Effectus proprius censura triplex est; primus, & formalis, & in quo

PUNCTUM XI.

De absolutione à censura.

S. I.

Censura semel incurfa, non alia via tollitur quam absolutione.

- 1. Proponantur eventus, in quibus videatur censuram semel incurfam cessare, nulla absolutione premissa.
- 2. Communis est sententia absolutionem necessariam esse.
- 3. Censura plene, & perfecte non cessat morte censurati, nec ob mortem auctoris.
- 4. Neque item sola satisfactione parri laesa praesitit.

In triplici eventu dubium esse potest; an censura semel incurfa cesset nulla absolutione premissa. Primò mortuo auctore censuræ, quia censura videtur esse quoddam mandatum obligationem censurato imponens, at mandatum mortuo mandante cessat. Secundò mortuo eo, qui censura ligatus est. Nam cum censura sit quoddam accidens morale, percute subiecto cui inest, perire debet. Et explicatur amplius, censura subsistere nequit in anima à corpore separata, utpote quæ Ecclesie jurisdictionem egressa est, neque etiam in corpore, utpote re inanimata, & nullius obligationis capaci. Tertio postito sine à censura intento, scilicet condigna satisfactione, quæ media censura procuratur, videtur censura cessare: etenim omnis censura cum sit pena medicinalis, solum iniungitur pro tempore quo contumax, & inobediens es. Ergo cessante contumacia, & inobedientia absque alia absolutione cessat; quia ligatè non potest vitra voluntatem auctoris.

2. Ceterum communis sententia est absolutionem necessariam esse, ut censura semel incurfa auferatur. Etenim censura auferri nequit nisi à potestate concessa Petro soluendi ligatos: sed huius potestatis actus est absolutio, sicuti potestatis actus est ligatio. Ergo censura absolutione tantum tolli potest.

Et imprimis cessare nequit ob mortem auctoris, nam esto ab eo pendat in fieri, non tamen in conservari; non enim ipsa est præceptum, sed pena iniuncta ob præcepti transgressionem, quæ pena durat iure sic disponente, quousque legitime tollatur, ut aperte colligitur ex cap. si Episcopus. 11. quæst. 3. & cap. Pastoralis §. præerea de officio ordinarij. Et tradit ex omnium sententia Suar. disput. 7. sect. 1. in princ. Coninch. disput. 14. dub. 16. num. 198. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 7. num. 1. Gaspar Hurtado de excommunicatione. diff. 1. disp. 14.

3. Demde censura plene, & perfecte non cessat morte censurati. Nam cum censura non tantum afficiat delinquentem, sed aliis fidelibus obligationem imponat abstinendi à censurati communicatione, qua parte censura fideles viuos astringit, morte censurati non perit, siquidem eo mortuo nequeunt illius corpus tradere sepulturæ, & pro eius anima sacrificia offerre, & preces publicas fundere. Non igitur plene, & perfecte censura cessat morte censurati, tamen qua parte eum ligabat omnino pereat. Atque ita tradit Nauarr. sum. cap. 27. num. 17. 1. Couarr. 1. cap. alma mater. 1. §. 11. num. 8. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. cap. 7. num. 1. Coninch. disp. 14. dub. 16. num. 201. Suar. disp. 7. sect. 7. num. 5. & 6. Et indicatur satis cap. à nobis et 2. Cap. sacris, de sententia excommunicationis. & cap. is cui. eodem tit. in 6.

4. Tandem sola satisfactione parri laesa facta, emendationeque delinquentis nequaquam censura absolute laza cessat. Nam esto imponatur, ut parri fiat satisfactio, & delinquens corrigatur, id solum probat posita satisfactione, & correctione debere à iudice auferri, non tamen quod ipsa ex se cesset, uti decidit cap. cum desideres, de sententia excommunicationis Cap. qua fronte de appellatione. Cap. ex literis de excommunicationibus & aliis. Et tradunt Nauarr. Couarr. Suar. Coninch. loc. allegat. At si censura non absolute fertur, sed pro determinato tempore v. g. ad mensem, vel annum, censura non est, sed pena; nam cum censura ex sua institutione ad correctionem censurati dirigatur aliud tempus determinatum habere non potest præter tempus, quo censuris corrigitur, uti advertit Layman. de censuris, dicto capite 7. numer. 1. vers. neque h. s. obstat. Quod si feratur censura quousque satisfeceris. Ve si iudex sub hac forma sententiam protulerit. Sub censura excommunicationis ipso facto incurrenda tibi precipimus, ut debitum Petri intra tres dies solvas, sitque excommunicatus quousque satisfacias, verius est posita satisfactione te fore absolutum: uti docuit Couarr. cap. alma. 1. p. §. 11. num. 5. Aulla 2. p. de censur. cap. 7. disput. 2. dubit. 6. Coninch. disput. 14. dubit. 16. conclus. 1. numer. 28. Valq. de excommunicatione. dubit. 18. Non quidem absque vlla absolutione, ut placuit Gaspar Hurtado in 18.

quo ipsa essentia censuræ consistit, est reddere hominem censuræ affectum, dignum priuatione bonorum Ecclesie, quibus media censura priuatur. Secundus est ipsorum bonorum realis priuatio. Tertius, obligatio censura ligato inducta abstinenti ab aliquibus actionibus, & vtu rerum spiritualium. Effectus remouens censuræ dici potest, quem illius auctor media censura obtinere intendit, qui & spiritualis, & temporalis esse solet. Spiritualis quatenus intendit censuram ligati correctionem. Temporalis, quatenus media censura obtinere intendit partis lae satisfactionem.

Si de effectu remoto censuræ loquamur, id est de fine per censuram intento, sanè ab ipsomet ligato censura pendet, cum in eius voluntate situm sit à commisso delicto desistere, & parti lae quantum in ipso est, satisfacere. Aliter si sermo sit de effectu censuræ propriis.

Primus. Nulla virtus impediti potest manente censura, cum eius essentia sit in reddendo hominem dignum, ut bonis spiritualibus Ecclesie priuatur. Secundus effectus censuræ manente censura solum à Pontifice impediti potest: nam cum à Pontifice habeat censura priuare ea affectum bonis communibus Ecclesie, nequit alius à Pontifice hanc mutare institutionem. Tertius vero effectus multipliciter potest suspendi. Primò ex ignorantia inuincibili censuræ, hæc enim suspendit obligationem, quæ tibi per censuram inducitur, sicuti suspendit obligationem quorumcumque præceptorum, quorum ignorantiam inuincibilem habes. Secundò suspenditur per vim, & coercionem, quia hæc tollit libertatem iuxta textum in cap. factis de his qua vis mensuræ causis sunt. Tertio ex metu calente in constantem virum. Nam cum hæc obligatio sit ex præcepto Ecclesiastico regulariter stante periculo grauis damni cessat, uti superius diximus, & tradit in præsentis Siluest. verbo excommunicatio §. quæst. 14. Nauarr. cap. inter verba, in præfatio 3. numero. 4. Suar. alius disput. 6. sect. 3. numero 7. Dixi regulariter, nam sæpe metus obligationem non suspendit, uti si illius esset in religionis contemptum, vel in extorsione operis aliis illiciti. Quarto impeditur ex graui scandalo, infamia, aliòve damno ex obseruatione censuræ pronouente tibi, vel tertio, quod alia via auertere nequis, ut docuit D. Thom. 3. p. quæst. 83. art. 6. ad 2. Nauarr. cap. 27. numero 139. Sotus in 4. d. 18. quæst. 2. art. 5. Suar. disput. 7. sect. 3. numero 13. & segg. quia præcepta purè Ecclesiastica regulariter non videntur cum tanto detrimento obligationem inducere Si enim aliquorum diuinorum obligatio ut de integritate confessionis, de sumenda Eucharistia ob prædictam causam cessat, à fortiori præiudicandum est præcepti Ecclesiastici obligationem de censura feruendam cessaturam. Quintò addunt aliqui suspendi censuræ obligationem ob communiōem spirituales alius pronouentur. V. g. es excommunicatus, suspendis, vel interdictus, si à celebratione abstinentie manente die festi, priuatur populus fructu sacrificij, & præcepti Ecclesiastici audiendi sacrum executione. Hoc autem videtur esse graue incommodum. Ergo ob illud præiudicandum obligatio censuræ suspendi debet. Sed hanc non esse causam sufficientem, ut obligatio censuræ suspendatur merito docuit Ygolin. 1. d. 1. de censur. cap. 13. §. 4. Suar. alius referens disput. 6. sect. 3. numero. 19. Quippe fructum sacrificij alia via populus consequi potest, scilicet ardenti desiderio sacrum audiendi. Et quamuis prædictum effectum non obtineat, non ob id obligatio censuræ suspendi debet, cum ex eius natura hanc inducat priuationem; aliis posses, ne populus die feriali fructu sacrificij priuaretur, imò ne tu illo careres sacrum dicere, quod non est admitendum. Hæc procedunt in censura nota & manifesta. Quid autem dicendum sit in censura non denunciata disput. sequenti videbimus. Sextò suspensio potest obligatio censuræ ex Pontificis dispensatione, nam cum omnes effectus censuræ, eiusque institutio à Romano Pontifice ortum habuerint, potest Pontifex manente censura hanc, vel illum effectum ab ea remouere, sicuti de facto à fidelibus sustulit obligationem vitandi excommunicatum non denunciatarum, & sæpe beneficium Ecclesiasticum alicui ignorantiam censuram conferens, absoluit ab inhabilitate per censuram inducta, ne ea collatio irrita sit. Alter verò à Pontifice postea non habet impediendi censuræ effectum, cum neque ex iure, neque ex consuetudine vili concessum sit. Quod aperte colligitur ex cap. postinlassis de clerico excommunicato nisi in praesentia: ubi Episcopus ignoranter mittitur, si scilicet clerico excommunicato beneficium conferat: at pena dignus non esset, si manente excommunicatione illius effectus posset suspendere, cum absolute censurandus esse suspensio scilicet excommunicato beneficium conferens. Ut rectè notauit Suar. disput. 6. sect. 4. num. 4. & segg.

* * *